

Botanik: Beskriv og bestem medfølgende to Planter (*Corydalis aurea* og en Art *Epimedium*).

g. Tillægseksamen ifølge Bekendtgørelse 22. Maj 1974.

Januar 1909.

Udarbejdelse i Modersmaalet (fri Opgave): Nationalfølelse og Kosmopolitisme.

Juni 1909.

Udarbejdelse i Modersmaalet (fri Opgave): Om vore Dages Bestræbelser for at hjælpe fattige og ulykkelige i Samfundet.

V. Prisopgaver.

Til Besvarelse af de for Aaret 1907—1908 udsatte 14 Prisopgaver*) indkom i Aaret 1908 14 Afhandlinger, nemlig 3 theologiske, 2 retsvidenskabelige, 2 statsvidenskabelige, 1 filosofisk, 1 historisk, 3 æstetiske, 1 astronomisk og 1 kemisk, hvorhos der i dette Aar indkom en Afhandling som Besvarelse af den i Aaret 1906 udsatte Prisopgave i Naturhistorie**). Af disse Afhandlinger fandtes den første theologiske, den astronomiske, den kemiske og den naturhistoriske værdige til Prisen. Accessit tilkendtes den anden theologiske, den første retsvidenskabelige, den anden statsvidenskabelige og den filosofiske Afhandling.

Forfatterne fandtes at være:

Af de prisbelønnede Afhandlinger:

Stud. theol. *Knud Peter Andreas Hee Andersen*, af den theologiske,
Stud. mag., Assistent ved Universitetets astronomiske Observatorium, *Niels Erik Nørlund*, af den astronomiske,
Cand. polyt., Assistent ved den polytekniske Læreanstalts kemiske Laboratorium, *V. V. M. N. Farsøe*, af den kemiske,
Stud. mag. Frk. *Jenny Hempel*, af den naturhistoriske.

Af de Accessit tilkendte Afhandlinger:

Cand. theol. *Helge Johannes Haar*, af den anden theologiske,
Stud. juris *Christian Ringstrup Ege*, af den første retsvidenskabelige,
Cand. mag. *Helge Smith*, af den anden statsvidenskabelige,
Stud. mag. *Niels Valdemar Hansen*, af den filosofiske.

Vedkommende Censorers Bedømmelser af de indkomne Afhandlinger lyder saaledes:

I. De theologiske Afhandlinger. Som Besvarelser af den theologiske Prisopgave for 1907—08: „Luthers Forhold til Humanismen indtil Rigsdagen i Worms“, er der indkommet tre Afhandlinger.

Den første Afhandling med Motto „Verfehlt ist die Mühe eines vermessen Scharfsinnes, der den Reichthum des Gemüths nur aus Factoren berechnen, der das, was Leben im höchsten Sinne ist, gleichsam chemisch analysiren oder mechanisch construiren möchte“ (Hering) 517 Kvartsider er et dygtigt og ualmindelig flittigt Arbejde. Forfatteren har gennemarbejdet Kilderne og den nyere Litteratur i en meget stor Udstrækning, og hans Resultater er overalt vel overvejede og underbyggede. Detail-

*) Univ. Aarb. for 1907—1908 S. 302—03.

**) Univ. Aarb. for 1906—1907 S. 568.

undersøgelsen, særlig angaaende Forholdet mellem Luther og de enkelte Humanister, er i det hele særdeles god, gennemført med Grundighed og kritisk Sans, om der end er Spørgsmaal, hvis Vigtighed Forfatteren ikke har set, saaledes det om Betydningen af Lefèvre d'Étables Paavirkning paa Luther. Derimod staar Opfattelsen og Behandlingen af Helheden ikke paa Højde med Detailarbejdet. Fremstillingen er tyngt af en Mængde overflødige Citater; Forfatteren har ikke ret naaet at skildre de stærke Brydninger mellem de Aandsretninger, som behersker Tiden; han giver vel adskillige spredte Bemærkninger, men ikke en samlet og dybtgaaende Behandling af Problemet om Forholdet mellem Luthers Personlighed og Humanismens hele Livssyn; han har derfor heller ikke klargjort, hvorvidt og hvorledes humanistiske Elementer kunde føje sig ind i hans Tanker. Alt i alt er den omfangsrige Afhandling imidlertid skreven med saa megen Forstandighed og Evne til videnskabelig Undersøgelse, at Fakultetet maa tilkende den Prisen.

Ogsaa den anden Afhandling med Motto „In te jacta sator non perdit semina Christus, quanto luxurians foenore surgit ager!“ (Euricius Cordus til Luther) (187 Kvartsider) er et dygtigt Arbejde. De Problemer, Forfatteren drøfter, stiller han klart og giver udfra en selvstændig Forstaaelse af Kilderne en Løsning, der vidner om god Dømmekraft. I formel Henseende staar denne Afhandling over den første; Stoffet er disponeret med megen Sikkerhed, Fremstillingen er fængslende, med stor Evne til i knappe Udtryk at give en rammende Karakteristik. Der er imidlertid vigtige Spørgsmaal, som næsten slet ikke er undersøgte, f. Ex. om Melanchtons Betydning for Luthers Udvikling. Overhovedet er Behandlingen af Luthers Theologi ikke tilfredsstillende; Forfatterens Antydninger burde være udført f. Ex. gennem en Undersøgelse af, hvad humanistisk Paavirkning kan have betydet for Udviklingen af Luthers Skriftprincip og hans etiske Tanker. Vigtigere er dog Mangelen af en gennemført Detailundersøgelse eller i alt Fald Fremlæggelsen af en saadan. Hvad Forfatteren her giver er godt og velvalgt, og man faar ofte Indtryk af, at der ligger et betydeligt Arbejde bag, hvor Forfatteren kun har fremlagt Resultater. Men han har i det hele ikke givet sine Resultater en saa alsidig Begrundelse, som man venter i en akademisk Prisafhandling. Arbejdet er saa lovende, at Fakultetet har været i Tvivl om, om det ikke kunde fortjene Medaillen; men paa Grund af de nævnte Mangler har det dog maattet blive staaende ved Accessit.

Den tredje Afhandling med Motto: „Jesus Christus triumphirt von seinen feinden, die da für den Hutten gfangen und gebunden mit dem wort Gottes überwunden“ (87 Kvartsider) viser et flittigt Studium af de vigtigste Kilsteder og en Del af Litteraturen. Men Afhandlingen er snarere en Materialsamling eller et Udkast end en færdig Behandling. Der er noget tilfældigt over Fremstillingen; et virkeligt Forsøg paa at karakterisere Luthers Forhold til Humanismen er der ikke givet. Tilmed er Afhandlingen vanskelig læselig paa Grund af den lidet soignerede Tilstand, hvori den fremtræder; især er der en Mængde generende Forkortelser; undertiden bliver disse ganske utilladelige, idet man med Rette kan være i Tvivl om, hvorledes de skal forstaaes. Citeremaaden er af og til meget løs (uden tilstrækkelig Angivelse af, hvilken Udgave af et Værk der er benyttet). Der vil ikke kunne tilkendes denne Afhandling nogen Belønning.

København, i Maj 1909.

C. Henrik Scharling.

P. Madsen.

J. C. Jacobsen.

Valdemar Ammundsen.

Frederik Torm.

II. *De retsvidenskabelige Afhandlinger.* Som Besvarelser af den juridiske Prisopgave for Aaret 1907—08: „Efter en historisk Redegørelse

for dansk Rets Regler om „Hensidden i uskiftet Bo“ undersøges det, hvilke civilretlige Spørgsmaal disse Regler kan rejse i Nutidens Retsliv, og anstilles der en legislativ Vurdering af dette Retsinstitut“ er der indkommet 2 Afhandlinger.

Den ene, mærket: „J. L.“, er paa 177 tætskrevne Kollegiehæftesider. Forfatteren har med Flid og Omhu sat sig ind i den foreliggende danske Litteratur, i Retsbestemmelserne og i Praxis, og har i det hele givet en rigtig Fremstilling heraf. I Enkeltheder, særlig vedrørende Sagens offentligretlige Sider, er der gjort flere rigtige Betragtninger gældende. Men ligesom Forfatteren gennemgaaende savner Blik for andre Spørgsmaal end dem, der allerede er fremdragne i Litteraturen, saaledes yder han heller ikke paa de afgørende (civilretlige) Punkter noget væsentlig nyt af Værdi, og da hertil kommer, at han paa et enkelt Sted, (ved Spørgsmaalet om Hensidden i uskiftet Bo med Særeje) har gjort sig skyldig i et ret alvorligt Fejlsyn, og at den legislative Vurdering, der er foretaget uden nogen Hensyntagen til beslægtede Ordninger i fremmede Retsforfatninger, i det hele er ufyldstgørende, vil Prisen ikke kunne tilkendes Forfatteren, men vi mener dog, at dette flittige Arbejde kan fortjene at belønnes med et Accessit.

Den anden Afhandling, mærket — *** —, indeholder paa 62 smaa Sider et ganske utilfredsstillende Forsøg paa en Besvarelse af den stillede Opgave. Forbigaaelsen af vigtige Spørgsmaal, grove Fejl i Retsreglernes Opfattelse, Mangel paa Brug af Litteraturen og af Praxis viser, at Forfatteren savner ethvert Begreb om, hvad der maa fordres af en Prisafhandling, og det er derfor utvivlsomt, at ethvert Spørgsmaal om Belønning maa være udelukket.

Kjøbenhavn i April 1909.

H. Matzen.

Carl Torp.

V. Bentzon.

H. Munch-Petersen.

L. A. Grundtvig.

Poul Johs. Jørgensen.

III. De statsvidenskabelige Afhandlinger. Som Besvarelse af den statsvidenskabelige Prisopgave for 1907—08: „En kritisk Fremstilling og Vurdering af den i den sidste Fjerdedel af det 19de Aarhundrede førte Strid om Bimetallismen“ er der indkommet to Afhandlinger.

Den ene af disse Afhandlinger, med Motto: „Malgré tout“, er kun en meget skizzeret Besvarelse af Opgaven, hvis første to Trediedele tilmed næsten udelukkende bygger paa „Handwörterbuch der Staatswissenschaften“ som Hovedkilde med Benyttelse af et Par ganske enkelte Forfattere. Den sidste, noget mere selvstændige, Trediedel: Kritik af Bimetallismen, indeholder en noget ensidig, meget lidet indgaaende, om end ganske velskrevet, Fremstilling af dennes Hovedsynspunkter, men uden virkelig Vurdering af disse. Som Helhed kan denne Afhandling ikke kendes værdig til nogen Belønning.

Den anden Afhandling, med Motto: „la dinamica monetaria“, lider vel af nogen Ubehjælpssomhed i Fremstillingen, der tildels gør den mindre overskuelig, men bygger paa en langt betydeligere Litteraturkundskab og viser Eyne til at samle og gruppere Stoffet. Ganske vist kunde man ønske en noget klarere Redegørelse for Sagens faktiske Udvikling, men den indeholder dog ikke faa Momenter til Belysning deraf, og selv om den Maade, hvorpaa Forfatteren opløser Striden om Bimetallismen i en Række Enkeltspørgsmaal, fører til nogen Gentagelse af de fra begge Sider fremførte Betragtninger, viser den dog i det Hele et ganske klart Blik paa de mere afgørende Momenter i Striden. Dertil kommer, at hans Opfattelse heraf i det væsentlige er rigtig og viser en forstandig Afvejen af Argumenterne for og imod. At han gør Spørgsmaalet om de ædle Metaller Indflydelse paa Værdernes Prisniveau til det egentlige Hovedpunkt, hvis Besvarelse han overvejende dvæler ved, kan ogsaa kun billiges, og han lægger herved en

sund og forstandig Opfattelse af de nationaløkonomiske Spørgsmaal om Forholdet mellem Pengene og Kreditmidlerne for Dagen. Men i sin Helhed kunde Afhandlingen være noget mere indgaaende, og vi mene derfor kun at kunne kende denne Afhandling værdig til et Accessit.

København, den 25. April 1909.

Will. Scharling.

Harald Westergaard.

IV. *Den filosofiske Afhandling.* Som Besvarelse af den filosofiske Prisopgave for 1907—1908 („Feuerbachs Betydning for Drøftelsen af det religiøse Problem i vore Dage“) er der indkommen en Afhandling med Motto: „Der Mensch kann nun einmal nicht über sein wahres Wesen hinaus“ (Feuerbach).

Denne Afhandling giver en god historisk Fremstilling af Feuerbachs Religionsfilosofi, hvad dennes Indhold angaar, men fatter sig meget kort angaaende dens Forudsætninger, især dens religionshistoriske Grundlag, ligesom den heller ikke tilstrækkeligt karakteriserer og analyserer Feuerbachs psykologiske Metode. Paa Grund heraf er det ikke lykkedes Forfatteren at give et tydeligt Billede af den Betydning, Feuerbachs Standpunkt endnu kan have. Forfatteren giver en Række, i det hele gode Karakteristiker af nyere religionsfilosofiske Arbejder, men disses bestemte Sammenhæng med og Forhold til Feuerbachs Metode og Resultater bliver ikke tilstrækkeligt indlysende.

Vi kunne derfor ikke tildele Forfatteren Prisen, men da Afhandlingen indeholder mange gode Bemærkninger, vidner om indgaaende Kendskab til Litteraturen og om Evne til at karakterisere forskellige Tankeforsøg saaledes, at deres Ejendommelighed i al Korthed fremhæves, anse vi den værdig til Accessit.

Den 14. April 1909.

H. Høffding.

K. Kroman.

Cl. Wilkens.

V. *Den historiske Afhandling.* Som Besvarelse af den historiske Prisopgave „De danske Kongers Dommermyndighed og Indflydelse paa Retsplejen i Middelalderen“ er indkommet en Afhandling med Motto: Rex, lex, jus. Forfatterens Kjendskab til Kilderne og til nyere Fremstillinger af Emnet er lige ufuldstændig og utilfredsstillende, og hele den kortfattede Skizze er i videnskabelig Henseende ganske værdiløs, saa at den ikke kan komme i Betragtning.

Den 1. Marts 1909.

Johs. Steenstrup.

Kr. Erslev.

J. A. Fridericia.

VI. *De æsthetiske Afhandling.* Paa det æsthetiske Prisspørgsmaal for Aaret 1907—08: „Den erotiske Følelses Udvikling i dansk Digtning fra Folkeviserne til Romantikens Frembrud“ er der indkommet tre Besvarelser.

Den ene, mærket „Andreas“, er et temmelig kortfattet Arbejde, skrevet i en noget flot journalistisk Manér. Et og andet har Forfatteren faaet frem, som man savner i de andre Afhandling, men han har til Gengæld flere Steder forbigaaet karakteristiske Fremstillinger af Elskovsfølelsen i vor Litteratur. Han har lagt Vind paa at sammenfatte Udviklingen under enkelte virkningsfulde Synspunkter, men han naaer kun dette ved at skære meget Uensartet over én Kam og øve adskillig Vold mod Kronologien. Der er i det hele noget saa vilkaarligt og tilfældigt baade i Stofsamling og Fremstilling, desuden ogsaa saa meget flygtigt og andenhaands i Ar-

bejdet, at det ikke kan komme i Betragtning ved Tilkendelse af nogen Belønning.

En saadan kunde der snarere være Tale om at tilkende den med Motto: „Og Gud Herren sagde . . .“ forsynede Afhandling. Den gør ganske vist et meget umodent Indtryk, er skrevet i en lidet tiltalende, snaksom og selvbehagelig Stil, og Forfatteren forvilder sig i alskens uklare Ræsonnementer og knytter en Mængde Udviklingstraade, som baade han selv og Læseren løber Sur i. Men der er unægtelig Friskhed og Selvstændighed i dette Arbejde; paa egen Haand har Forfatteren set sig godt om i mange Egne af dansk Litteratur og bruger, endogsaa lidt for meget, alene sine egne Øjne, og mere indgaaende end de to andre Forfatters søger denne Besvarelse at bestemme de enkelte Momenter i Elskovsfølelsens digteriske Behandling og at følge Blandingen og Brydningen af de forskellige litterære Strømninger, — vanskelige Opgaver, som ganske vist er meget langt fra at være magtede. Alt i alt er Forfatteren endnu for uudviklet og hans Kundskaber for spredte og usikre til, at der kan tilkendes ham nogen akademisk Pris, men vi mener at kunne udtale, at Arbejdet giver gode Løfter for Fremtiden.

Den tredje Afhandling, som bærer Mærket „Eros“, er den udførligste og i visse Maader fuldstændigste Besvarelse af Opgaven. Med stor Flid gennemgaar Forfatteren saa godt som al dansk erotisk Digtning indtil Aar 1800, idet han gaar tilbage helt til de hos Sakse bevarede oldnordiske Sagn; han viser gode Kundskaber saavel i dansk som i almindelig europæisk Litteraturhistorie og redegør ret forstandigt for de vekslende Kulturstrømninger og fremmede Indflydelser; der lægger sig i det hele for Dagen i Arbejdet en vis Modenhed, almen Dannelse og ogsaa Følelse for Poesi. Til Trods herfor lider ogsaa denne Besvarelse af betydelige Mangler. Selve Arbejdets Omfang beror væsentlig paa, at Forfatteren ikke har vidst at afgrænse sin Opgave og gøre sig dens virkelige Indhold klart. Ligesom han kronologisk gaar ud over dens Grænser, saaledes holder hans Behandling af de litterære Værker, han gennemgaar, sig aldrig nøje til det erotiske Element i dem, og Forfatterens personlige Kærlighedsliv inddrages ofte uforholdsmæssigt vidtløftig under Fremstillingen. Under alt dette naaer Forfatteren aldrig op til noget større Overblik over Udviklingens Gang eller ind til noget dybere Indblik i dens enkelte Momenter og Stadier; istedetfor æsthetisk Karakteristik faar man oftest kun en Række Citater og Referater, istedetfor selvstændige litterærhistoriske Oversigter oftest kun upersonlige Gengivelser af tidligere Forskeres almenkendte Værker. Navnlig denne Upersonlighed og U selvstændighed i Brugen af Forgængeres Arbejder er det, som forringer Afhandlingens Værdi paa de fleste Punkter; for hver Periode og hver Hovedforfatter følger Fremstillingen den ene eller den anden af de danske Litterærhistorikere trolig i Fodsporet. I Betragtning af disse Mangler mener vi, med al Anerkendelse af Arbejdets nævnte fortjenstfulde Sider, at heller ikke denne Besvarelse kan berettige til nogen Prisbelønning.

Kjøbenhavn, i April 1909.

J. Paludan. Cl. Wilkens. Vald. Vedel.

VII. Den astronomiske Afhandling. Som Besvarelse af den for Aaret 1907—1908 udsatte Prisopgave i Astronomi: „Der ønskes en Undersøgelse af den personlige Ligning og Størrelsesligningen ved Iagttagelser med Repsolds selvregistrerende Mikrometer“ er der indkommet en Afhandling med Motto: *Per aspera ad astra.*

Afhandlingen begynder med en velskreven historisk Oversigt over den Rolle, de personlige Iagttagelsesfejl har spillet indenfor Astronomien, og de Methoder, der er blevet indførte for i størst mulig Udstrækning at eliminere disse Fejl, først den elektriske Registrermethode i Almindelig-

hed, og, i senere Tid, den specielle Methode, der er knyttet til Anvendelsen af Repsold's selvregistrerende Mikrometer.

Derefter følger Beskrivelsen af det for Forfatterens Iagttagelser anvendte Instrument, herværende Universitetsobservatoriums med Repsold's Mikrometer forsynede Passageinstrument, samt Bestemmelsen af den ved Iagttagelserne benyttede Mikrometerskrues periodiske og „Længde-Fejl“ (fortschreitender Fehler). I begge Tilfælde vises det, at Fejlene er af en forsvindende Størrelse. Ved denne Afdeling af Afhandlingen er særlig at bemærke den store Behændighed, hvormed Forfatteren løser Normalligningerne ved „Længdefejls“-Bestemmelsen.

Forfatteren gaar derefter over til Fremstillingen af de Maalinger af den relative personlige Ligning, som er anstillede af Forfatteren og Hr. Luplau-Jansen. Der foreligger et betydeligt Observationsmateriale, der iøvrigt viser, at Forfatteren i Hr. Luplau-Jansen har haft en særdeles god Medhjælper. Som et særligt interessant Resultat, bl. a. som et Bevis paa, at der maa tillægges Forfatterens Iagttagelser en høj Værdi, kan anføres, at Nøjagtigheden i Forfatterens Iagttagelser holder sig uforandret lige til de svageste Stjerner, der ligge paa Grænsen af, hvad der overhovedet er synligt i det anvendte Instrument. De direkte af Iagttagelserne udledte Tal viser, at den personlige Ligning mellem Forfatteren og Hr. Luplau-Jansen er meget ubetydelig og næppe vil kunne fremstilles efter nogen bestemt Lov. Den matematisk set meget elegante Udjævning, som Forfatteren har foretaget, bekræfter dette, om end med det Tillæg, at der for den personlige Ligning fremkommer en Afhængighed af de anvendte Stjerner's Deklination og Zenitdistance, der ganske vist er meget lidt udpræget, men dog synes at være reel.

For den relative Lysligning fremgaar der af Iagttagelserne Tal, der ere saa smaa, at de maa betragtes som forsvindende. For sin egen absolute Lysligning har Forfatteren anstillet en særlig Undersøgelse (ved Hjælp af Afblænding ved Gitter og farvet Glas); Resultatet er, at denne Forfatterens absolute Lysligning ikke er helt umærkelig, men (i Overensstemmelse med Resultaterne fra andre Iagttagere) er væsentlig mindre end ved de gamle Observationsmetoder. I Sammenhæng med Undersøgelsen af Lysligningen har Forfatteren anstillet en sammenlignende Undersøgelse af Passager ved Hjælp af Enkelt- og Dobbelt-Traad. Som Resultat fremkommer en stor og ubetinget Overlegenhed for Enkelttraadens Vedkommende.

Derefter følger et Kapitel, „Aarsagerne til den personlige Ligning“, hvori Forfatteren gaar ind paa den psyko-fysiologiske Forklaring af den personlige Ligning og bl. a. meddeler Resultaterne af en sammenlignende Undersøgelse af den tasterregistrerende og den selvregistrerende Methode.

Det sidste Kapitel giver paa Basis af Berliner-Jahrbuch-Systemet en Afledning af Rektascensionerne for de anvendte (184) Stjerner.

Om Afhandlingen som Helhed skal her udtales følgende: Dispositionen af Arbejdet er fortrinlig. Iagttagelsesmateriale er stort og meget nøjagtigt, Forfatteren har grundigt og med stor matematisk Elegance diskuteret dette Materiale og er desuden paa flere Punkter gaet betydelig udover, hvad der er forlangt i den stillede Opgave. Afhandlingen i det Hele vidner om, at Forfatteren er i Besiddelse af en ikke almindelig Kombination af theoretisk og praktisk-astronomisk Begavelse. Der kan ikke være nogen Tvivl om, at Afhandlingen er i høj Grad værdig til Prisen.

København, i April 1909.

H. G. Zeuthen.

Julius Petersen.

Elis Strømgren.

VIII. *Den kemiske Afhandling.* Paa den kemiske Prisopgave for 1907—08, en Undersøgelse af de Processer, der finder Sted, naar Syreklorider dannes ved Indvirkning af Fosfortriklorid paa organiske Syrer, er der modtaget 1 Besvarelse, mrk. „Point d'analyse, point de chimie“.

Forfatteren synes at være gaaet til Løsningen af Opgaven med megen Interesse og er aabenbart udrustet med mere end almindelige Evner som Analytiker. Dette har været af den aller største Betydning for Undersøgelsens Udførelse, idet det har sat ham i Stand til at prøve de anvendte Udgangsmaterialer og kontrollere Processernes Forløb gennem kvantitative Analyser af ofte meget vanskelig Art. Heri ligger den indsendte Afhandlings største Værdi, og i denne Henseende yder den mere end noget tidligere Arbejde over samme Emne. Hovedresultatet er, at ingen af de tidligere antagne Reaktionsligninger giver et sandt Udtryk for Processens Forløb, idet der samtidig finder flere forskellige Reaktionen Sted, hvorved bl. a. opstaar ikke uvæsentlige Mængder af meget bestandige Anhydrider af Eddikesyre og Fosforsyring. Dette har ganske vist delvis været kendt tidligere, men er ikke blevet tilstrækkelig paaagtet ved Bedømmelsen af den foreliggende Proces. Skønt de enkelte Reaktionen ikke kunde bringes til at forløbe isoleret ved at anvende visse Blandingsforhold af Fosfortriklorid og den Syre, der især er undersøgt, Eddikesyre, eller ved at anvende særlige Temperaturer, har Forfatteren ved en omfattende og omhyggelig udført analytisk Undersøgelse af Reaktionen forskellige Produkter givet et væsentligt og værdifuldt Bidrag til den stillede Opgaves Løsning.

Den Sikkerhed, der præger Forfatteren som Eksperimentator, genfindes ikke i den skriftlige Udarbejdelse af Besvarelsen. Det er her ofte vanskeligt at se, hvad der er kendt, og hvad der er nyt, og ikke mindst Forfatterens egne Resultater kommer her ikke altid til deres fulde Ret. Endvidere skal det bemærkes, at den foreliggende Litteratur ikke synes at berettigg Forfatteren til at gaa saa hurtig hen over Spørgsmaalet om Processens almindelige Anvendelighed, som han mener at kunne gøre. Imidlertid er Behandlingen af den Del af Opgaven, Forfatteren rigtig har taget op til Undersøgelse, saa udtømmende, at vi anser den indleverede Besvarelse for fuldtud værdig til at belønnes med Universitetets Guldmedaille.

København, i April 1909.

C. Christiansen.

Einar Biilmann.

Julius Petersen.

IX. *Den naturhistoriske Afhandling.* Som Besvarelse af Universitetets i 1906 udsatte Prisopgave i Naturhistorie: „Der ønskes en paa egne Undersøgelser støttet Udredning af de i Litteraturen foreliggende Modsigelser med Hensyn til Æthernarkosens Indflydelse paa Planternes Stofskifte“ er der indkommen en Afhandling med Motto „Duo quum faciunt idem, non est idem“, som fylder 120 Kvartsider.

Efter en kort Indledning giver Forfatteren paa 25 Sider en særdeles god Oversigt over Plante-Anæsthesiens Historie og viser sig derved at være vel inde i den paagældende, ret omfattende Litteratur.

Afhandlingens Kerne er imidlertid den eksperimentelle Del. Denne begynder med en præcis om end temmelig kortfattet Redegørelse for de anvendte Metoder; særlig Omhu er der anvendt paa de kemiske Undersøgelser, som øjensynlig have krævet meget Arbejde.

Forsøgene have omfattet Respirationen, Stofomdannelserne ved Spiringen og tildels ogsaa ved Modning af Frø, Stofomdannelser hos saarede Plantedele samt Stoftransporten hos Kimplanter, idet der særlig er taget Hensyn til de kvælstofholdige Stoffers Forhold, der ogsaa særlig vedrører den stillede Opgave.

Af meget stor Interesse er Forfatterens Behandling af Stofvandringen hos Kimplanterne (fra Kimbladene til Axeorganerne); ved de udførte, dog

ikke ret talrige Eksperimenter synes der at være naaet Klarhed over Forholdet mellem Stofomdannelsens Intensitet og Stofvandringens Hurtighed, der begge paa ganske samme Maade paavirkedes af Anæsthetica, hvilket tidligere ikke var forstaaet rigtigt.

Ogsaa Eksperimenterne over modnende saarede Frø o. desl. maa anføres som lærerige til Forstaaelse af Saarpirringens Indflydelse paa Stofskiftet. Just med Hensyn til Saarpirring foreligger der direkte Modsigelser i Litteraturen, idet der kendes Eksperimenter, der tyde paa, at Saarpirring fremkalder en forøget Æggehvide-Nedbrydning af lignende Natur som den Forøgelse, som middelstærk Narkose betinger, medens de fleste Angivelser gaar ud paa, at Saarpirring stedse skal fremkalde Kondensation af Amidostoffer i Retning af Æggehvide-Synthese, modsat Narkosens Virkning.

En Klaring af denne Modsigelse er ved Forfatterens Arbejde bragt tilveje paa en smuk Maade ved flere Rækker af ret forskellige Eksperimenter med saarede Knopper og særlig med saarede hvilende Kartoffelknolde, med Hensyn til hvilke Objekter just den anførte Modsigelse er traadt frem. Kartoffelknoldenes Forhold er derfor ogsaa blevet studeret paa en i Forhold til den til Raadighed værende Tid meget grundig Maade. Da de nævnte Knolde ofte ere meget uensartede, og da det viste sig, at endog de to Flanker af en og samme, symmetrisk byggede Knold ofte kan have ret forskellig kemisk Beskaffenhed, var det nødvendigt at anvende variationsstatistiske Beregningsmaader ved Resultaternes Sammenstilling. Ved Hjælp af et ret stort Antal Enkeltbestemmelser og en rationel Behandling af Analyse-Tallene konstateredes det nu, at Saarpirring fremkalder forøget Kondensation og altsaa ikke forøger Hydrolysen af Æggehvidestoffer. Men det paavises tillige, at et nu og da fremtrædende modsigende Resultat ikke behøver at skyldes Fejl i Arbejdet eller abnorme Forhold hos det paagældende Individ, men simpelt hen kan forudses som Følge af Forsøgs-Materialets Variabilitet.

Denne Redegørelse er da ogsaa i methodisk Henseende meget lærerig og vidner om, at Forfatteren forstaaer, hvorledes et varierende fysiologisk Forsøgsmateriale bør behandles. Her og der i Afhandlingen er det ikke tilstrækkelig tydelig pointeret, hvorledes Beregninger eller Sammenstillinger ere udførte; maaske forudsætter Forfatteren, at Læseren er mere inde i Spørgsmaalets Enkeltheder, end det med Rette kan ventes.

Forfatteren resumerer sin ved egne og andres Undersøgelser naaede Opfattelse af forskellig stærke Ætherdosers (resp. Indvirkningstidens) Indflydelse paa Planterne derhen, at der maa skelnes mellem en exciterende Fase, en narkotisk Fase og en toxisk Fase. Og der knyttes hertil interessante Bemærkninger om en i visse Tilfælde forekommende „neutral Fase“ mellem den narkotiske og toxiske Fase. Denne hele Diskussion er dog altfor kortfattet, og i det hele taget vilde det have været heldigt, om det tilvejebragte eksperimentelle Materiale havde givet Anledning til en fyldigere, samlet Diskussion. Som Afhandlingen nu foreligger, maa de forskellige Afsnits Resultater søges hvert paa sit Sted, hvilket gør Studiet af Arbejdet besværligere.

Disse Indvendinger ere dog nærmest af formel Art; den foreliggende Afhandling, der vidner om megen Modenhed og videnskabelig Sans, er et værdifuldt Bidrag til Læren om Planternes Anæsthesi, et Bidrag, der i høj Grad klarer det stillede Spørgsmaal og fuldt ud fortjener at belønnes med Universitetets Guldmedaille.

København, i April 1909.

Hector Jungersen.

W. Johannsen.

De for Aaret 1908—1909 udsatte Prisspørgsmaal var: *I. Theologi.*
En Undersøgelse af Bibelens Fremstilling af Verdens Skabelse i Forhold

til andre Oldtidsfortællinger samt en Paavisning af dens Stilling til Nutidens naturvidenskabelige Opfattelse og religiøse Tro. 2. *Lovkyndighed*. Der ønskes en kritisk Fremstilling af Reglerne om Forbud og om tilsvarende Retsinstituter efter de vigtigste fremmede Procesordninger. 3. *Statsvidenskab*. Der ønskes en kritisk og historisk Fremstilling af de nyere Bestræbelser for at tilvejebringe en Arbejdsløns-Statistik og en Redegørelse for Hovedresultaterne af denne Statistik. 4. *Lægevidenskab*. Der ønskes en samlet Fremstilling af vore nuværende Kundskaber om Bakteriernes Involutioner i Henseende til Morfologi, Ætiologi og Patogenese samt nye eksperimentelle Bidrag til disse Spørgsmaals Belysning. 5. *Filosofi*. Søren Kierkegaards Opfattelse af det Ethiske. 6. *Historie*. Heinrich v. Treitschke som Politiker og Historiker. 7. *Klassisk Filologi*. Senecas Skrift „de tranquillitate animi“ oversættes paa Dansk og forsynes med en kritisk-eksegetisk Kommentar. Tillige undersøges det, hvilke græske Kilder Forfatteren kan antages at have benyttet. 8. *Østerlandsk Filologi*. En kritisk Prøvelse af de i nyere Tid fremsatte Hypoteser om Shiitismens Oprindelse. 9. *Nordisk Filologi*. Henrik Hertz som Dramatiker og æsthetisk Theoretiker, med særligt Hensyn til hans Forhold til Heiberg. 10. *Engelsk Filologi*. Brugen af Kenninger i det oldengelske Digtersprog, sammenlignet med Brugen af beskrivende Adjektiver. 11. *Mathematik og Astronomi*. De singulære (1,1) Korrespondancer og de simpleste dermed forbundne flertydige Korrespondancer paa harmoniske og æquian-harmoniske Kurver af 3die Orden, ønskes undersøgte saavel algebraisk som ved elliptiske Funktioner og grafisk fremstillede paa dertil egnede Riemannske Flader. 12. *Fysik og Kemi*. Fra de radioaktive Stoffer udgaar som bekendt 3 Slags Straaler: α -, β - og γ -Straaler, af hvilke α -Straalernes Virkning forsvinder pludseligt i kort Afstand fra det radioaktive Stof. Der ønskes en Fremstilling og Vurdering af det i Litteraturen foreliggende angaaende α -Straalernes Indsugning i Luftarter. Særlig undersøges Muligheden af at paavise Tilstedeværelsen af α -Partiklerne, efter at deres ioniserende Virkning er ophørt. I Forbindelse hermed ønskes der fremkaldt en supplerende eksperimental Undersøgelse af de nævnte Forhold. 13. *Naturhistorie*. Vore Lyngheders Dyreverden er endnu i flere Henseender ufuldstændig kendt, endogsaa for de højere Dyrs Vedkommende. Der ønskes derfor en Fremstilling af vore Heders Hvirveldyrfauna og dennes biologiske Forhold, særlig for Pattedyr, Krybdyr og Padders Vedkommende. Besvarelsen maa være ledsaget af de nødvendige Præparater og Tegninger.

VI. Promotioner.

I Aaret 1908 - 1909 har 11 Promotioner fundet Sted, idet der er tildelt: 2 den medicinske og 9 den filosofiske Doktorgrad.

Mag. art. *Ingeborg Ellen Hammer-Jensen* (Magisterkonferens i klassisk Filologi i Oktober 1905) forsvarede den 14. Oktober 1908 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Den ældste Atomlære indtil Aristoteles“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne J. L. Heiberg og A. B. Drachmann, af Tilhørerne Docent Alfred Lehmann, Professor H. G. Zeuthen, Mag. sc. Fru Kirstine Meyer og Professor Einar Biilmann. Graden meddelt d. 26. Oktober 1908.

Cand. mag. *Søren Peter Cortsen* (Skoleembedseksamen i Januar 1901) forsvarede d. 17. Oktober 1908 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Lyd og Skrift i Etruskisk. I. Konsonanterne“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Vilh. L. P. Thomsen og Holger Pedersen, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 29. Oktober 1908.